

Mikä neste?

Keski-ikäinen potilas otettiin teho-osastohoitoon vaikean sairauden vuoksi. Hoitojen aloituksen tuoksinassa otettiin tämä näyte. Mikä potilasta vaivasi ja mistä nestemäinen näyte otettiin?

1. Vaikea sinuiitti oli levinnyt aivokalvotulehdukseksi ja punktiossa saatiin mojova märkäsaalis.
 2. Leikkauskomplikaationa kehittynyt kyloaskites oli johtanut hypotensioon ja askitesnäyte oli kermamainen.
 3. Haimatulehduspotilaan veri oli kuin voita hypertriglyseridemian vuoksi.
 4. Vaikea pneumonia oli aiheuttanut empyeeman, joka osittain dreneerautui pleuranesteen poiston yhteydessä.
- Vastaus on sivulla 1353.

Mikä neste?

Keski-ikäinen työelämässä oleva mies oli sairastanut alkoholi-haimatulehduksen puolitoista vuotta aiemmin. Nyt hän hakeutui sairaalaan vatsakivun vuoksi, ja syyksi paljastui haimatulehdus. Triglyseridipitoisuus oli huikean suuri, 93 mmol/l (viitealue 0,45–2,6 mmol/l). Vaikeaan hypertriglyseridemiaan liittyvän pankreatiitin (1) hoidoksi aloitettiin plasmanvaihto (2).

Kuvan näyte on potilaan valtimoverta, josta rasva on huoneenlämmössä erottunut.

Plasmanvaihdon alussa suodatin jouduttiin vaihtamaan jo neljän minuutin kuluttua, koska rasva tukki sen huokokset. Ensimmäisen plasmanvaihdon aikana käytettiin yhdeksän suodatinta. Plasmanvaihtoja tehtiin yhteensä kaksi, ja jo ensimmäisen jälkeen triglyseridipitoisuus oli pienentynyt arvoon 22,5 mmol/l. Potilas joutui hengityskoneeseen, ja hoito teho-osastolla jatkui kolme viikkoa. Hän siirtyi jatkohoitoon keskussairaalaan tilanteen stabiloiduttua.

Hypertriglyseridemia voi johtaa haimatulehdukseen etenkin, kun potilaalla on lisäksi diabetes tai hän käyttää runsaasti alkoholia (1). Harvinaisimmissa tapauksissa myös raskaus ja tietyt lääkkeet (esimerkiksi tamoksifeeni, propofoli ja mirtatsapiini) voivat aiheuttaa tämän vaikean sairauden. Erityisesti perinnölliset dyslipidemiat lisäävät hypertriglyseridemiaan liittyvän haimatulehduksen riskiä. ■

JONNA VIRTANEN, sisätautien ja nefrologian erikoislääkäri

Tyks, Munuaiskeskus

Tyks, aikuisten teho-osasto, päivystävä lääkäri

KIRJALLISUUTTA

1. Gelrud A, Whitcomb DC. Hypertriglyceridemia-induced acute pancreatitis – UpToDate [luettu 27.4.2022]. <https://www.uptodate.com/contents/hypertriglyceridemia-induced-acute-pancreatitis>
2. Haapio M. Plasmanvaihto. Tehohoito-opas [online]. Helsinki: Kustannus Oy Duodecim 2017 [päivitetty 19.5.2017]. Saatavilla internetissä (vaatii käyttäjätunnuksen): <https://www.terveysportti.fi/apps/dtk/aho/article/tpa00540>